

N:o 33.

Uppläst och godkänd hos Första Kammarén den 22 april 1892,
— — — — — Andra Kammarén den 22 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

(Lagutskottets utlåtande n:o 37.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt framställning har enskild motionär erinrat, huru som — sedan genom kongl. brefvet den 29 maj 1874 medgifvits, att kronan tillhöriga mindre hemman och lägenheter, hvilkas årliga arrendeafkastning understege 200 riksdaler, finge försäljas, hvar efter jemlikt Riksdagens beslut vid samma års riksmöte köpeskillingen för de sålunda försålda hemman och lägenheter skulle användas till inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark — ett stort antal hemman med så beskaffad mark af kronan inköpts och förvandlats i kronoparker, för hvilka sålunda, enligt 4 § mom. a) bevillningsstadgan, fastighetsbevillning icke erlades. Vidare fästes uppmärksamhet

derpå, att bestämmelsen i § 58 af förordningen om kommunalstyrelse på landet icke tillika innehåller föreskrift om eller efter hvilken grund utskyld till kommunen skall betalas för kronopark. Deraf hade blifvit en följd att kommunalskatt lagligen icke kunde påläggas de jordbruksfastigheter, som till kronoparker inköpts, och att den tunga i berörda afseende, som förut hvilat å dessa fastigheter, sålunda öfverflyttades på öfriga beskattningsföremål inom en socken, hvilka, i synnerhet i de socknar, der stora områden inköpts till kronopark, deraf hårdt drabbades. Denna öfverflyttning af en skattebörd från staten till den enskilde kunde emellertid ej gerna vara med rättvisa öfverensstämmande.

En annan motionär har i en annan för kronoparkers bildande vanlig form funnit anledning till en framställning med enahanda syfte, som utmärker nyss berörda framställning.

I sådant hänseende erinras, huru som genom domänstyrelsens åtgöranden skogsmark kunde från indragna militieboställen i lämplig utsträckning afsöndras och utläggas till kronopark. Denna tvifvels utan ganska nyttiga och välbetänkta bestämmelse kunde emellertid för den kommun, hvarinom de indragna boställena, från hvilka afsöndringar egt rum, vore belägna, föranleda till ganska stor orättvisa och skada.

För att närmare belysa detta påstående anföres ett fall, som nyligen timat inom en kommun i Skåne. Inom nämnda kommun vore belägna åtskilliga indragna militieboställen, hvilka dels vore utarrenderade, dels afsöndrade till en kronopark, bestående af omkring två hela mantal, för hvilken afsöndring — oaktadt kommunalskatter för *hela* de hemman, hvarifrån afsöndringen egt rum, så långt minnas kunde, erlagts — kommunalutskylderna under det sistförflutna året icke utgått.

På framställning om kommunalutskyldernas erläggande för ifrågasvarande kronopark hade domänstyrelsen svarat, att den icke ansett sig skyldig att utbetala de fordrade beloppen och stödt sitt vägrande svar på en, i bestyrkt afskrift motionen bilagd resolution af den 28 januari 1881, hvaruti Eders Kongl. Maj:t i ett likartadt fall förklarar, att kommunalutskylder icke skulle erläggas för en inom Linköpings län belägen kronopark.

Då det låge i domänstyrelsens skön att afsöndra kronoparker från staten tillhörig jordbruksfastighet, hvarigenom den sistnämnda minskades i taxeringsvärde, enär med den afsöndrade kronoparken oftast följde icke obetydlig areal öppen åkerjord äfvensom ängsmark, hvilka utarrenderades till torpare, komme naturligtvis äfven kommunens fyrktal genom en sådan åtgärd att icke oväsentligt förminskas, och i

följd häraf kommunalutskylderna på de kvarstående fyrkarne ökas. Domänstyrelsen hade således i sin hand, om än indirekt, att lägga skatt och tunga på rikets undersåtar, på samma gång regeln i § 57 af förordningen om kommunalstyrelse på landet om skyldighet äfven för egare af annan i mantal satt jord att lemna bidrag till kommunens gemensamma angelägenheter blefve gjord om intet.

De förhållanden, som i de båda föreliggande framställningarne sålunda berörts, hafva synts Riksdagen förtjena all uppmärksamhet, så mycket mera som de med all säkerhet kunna antagas komma att i framtiden spela en betydande roll i vår statshushållning. Såsom framgår af en jemförelse mellan innebörden i de båda framställningarne, fullständiga de hvarandra så till vida, att den *ena* afser sådana kronoparker, som bildas af ursprungligen enskilda jordbruksfastigheter, hvilka af kronan inköpts för köpeskillingen för de jemlikt ofvan omförmälda kongl. bref försålda, kronan tillhöriga mindre hemman och lägenheter, medan den *andra* motionen afser de fall, der delar af kronodomäner afsöndras till kronopark. Ett tredje fall torde emellertid också kunna inträffa, nemligen att en *hel* kronodomän med delvis skogbärande, delvis till skogsodling tjenlig mark förvandlas till kronopark och sålunda — då dylik fastighet icke anses vara till jordbruksfastighet hänförlig — undandrages den kommunala beskattningen.

Lika med motionärerna anser Riksdagen önskligt, att de betänkliga rubbningar i grunderna för den kommunala beskattningen och i de enskilda kommunernas ekonomi, som de angifna formerna för kronoparkers bildande under nuvarande förhållanden icke kunna undgå att framkalla, måtte för framtiden så vidt möjligt förebyggas. Ej mindre frågans egen vikt och hänsynen till de många och stora intressen, som beröras af densamma, än äfven särskildt hänsynen till det afbräck i statens hushållning, som den ifrågasatta beskattningsåtgärden tilläfvintyrs skulle komma att orsaka, göra det emellertid angeläget, att största varsamhet vid en lagstiftning i ämnet iakttages, och Riksdagen har ansett en dylik varsamhet kräfva, att frågan i hela sin vidd bringas under regeringens ompröfning. Till en dylik åtgärd torde för öfrigt finnas så mycket större fog, som, enligt hvad inom Riksdagen blifvit upplyst, kommunalutskylder en eller annan gång erlagts för kronoparker, som bildats på något af här ofvan angifna sätt, men det uppenbarligen är af största vikt, att full likformighet i förevarande hänseende varder gällande.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga

förslag till sådan ändring af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 att ej mindre för de hemman eller hemmansdelar, hvilka staten från enskilda personer inköpt och förvandlat till kronoparker, än äfven för de jordbruksdomäner eller de delar af sådana, af hvilka kronoparker blifvit bildade, fyrktal skall med hänsyn till kommunalutskylders utgörande påföras efter det belopp, som, derest bevillning för nämnda fastigheter skulle enligt gällande bevillningsförordning utgå, på grund af taxeringsvärdet svarar mot sådan bevillning.

Stockholm den 22 april 1892.

Med undersåtlig vördnad.

N:o 34.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 22 april 1892.
 — — — — Andra Kammaren den 27 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 6, 13, 15, 16, 22 och 28 riksdagsordningen.

(Konstitutionsutskottets utlåtande n:o 3 och memorial n:o 6.)

Till Konungen.

Riksdagen får hos Eders Kongl. Maj:t anmäla, att vid behandling af Eders Kongl. Maj:ts proposition af den 29 sistlidne januari med förslag till ändrad lydelse af §§ 6, 13, 15, 16, 22 och 28 riksdagsord-